מכון כושרות

כמה חרקים יש בירק עלים ללא פיקוח?

ה'שלחן ערוך' (יו"ד סי' פד סעי' ח) כותב:

> כל מיני פירות שדרכן להתליע כשהם מחוברים, לא יאכל עד שיבדוק הפרי מתוכו שמא יש בו תולעת.

מאחר שרמת הנגיעות בירקות עלים שאינם מפוקחים גבוהה באופן עקבי, **ועד כה לא נמצאה שיטת הניקיון שתסיר מהם את כל החרקים** - איננו מרבים לבדוק ולעקוב אחר מצב הנגיעות בהם.

לאחר שנוכחנו שדברים הפשוטים לנו אינם ברורים לכלל הציבור, וישנם כאלו (לעיתים אף מורי הוראה) הפועלים לאור הנחות קדומות בדבר סוגי החרקים, דרכי הניקיון או מיני הירקות הנגועים - אנו רואים לנכון לשתף את הציבור בממצאי הבדיקות בירק עלים שאינו מפוקח. **מן התוצאות דלהלן לא ניתן להסיק מסקנות בנוגע לדרכי בדיקת הירק וניקיונו. לשם כך יש לערוך בדיקות ארוכות טווח, להכיר את סוגי החרקים (אלו שאינם יורדים בשטיפה), לקחת בחשבון את הבדלי הנגיעות בין העונות, ועוד. כאמור, עד כה לא נמצאה שיטת הניקיון המועילה לכך!**

הבדיקות נערכות לאחר השריה של הירק במי סבון ושטיפתו תחת זרם מים, כך שהממצאים בבדיקה הראשונה מעידים על כמות החרקים המצויים בירק בעת שהוא בשוק, ואילו הממצאים בבדיקות הבאות מעידים על כמות החרקים הנותרת לאחר השריה ושטיפה (לדוגמה: ממספר החרקים שירדו בשטיפה השלישית נוכל ללמוד כמה נותרו למרות השטיפה הראשונה והשנייה). **מאחר שהבדיקה אינה מתבצעת על גבי הירק עצמו, אלא במי השטיפה - גם מים נקיים אינם מעידים בהכרח על כך שהירק נקי, וייתכן שנותרו עליו חרקים הנאחזים בו ואינם יורדים בשטיפה.**

הבדיקות שאנו מבצעים אמורות לשקף את התוצאות שבהן ייפגש הצרכן הפרטי אם יאכל ירק זה. משום כך איננו בודקים לאחר יותר מארבע שטיפות, מתוך הנחה שהציבור לא ישטוף את הירק יותר משלוש פעמים. במקרים שבהם לא היה צורך בכל הבדיקות, כגון: תוצאה נקייה, היעדר אפשרות לבצע שטיפה נוספת (למשל: כרובית וברוקולי לאחר פירוקם), או לחלופין כאשר נמצאה תוצאת נגיעות חריגה שהתוצאות הבאות לאחריה אינן נתונות בספק - נמנענו מלבצע בדיקות נוספות לשווא.

כל החרקים המצוינים להלן הינם כאלו שזוהו בעין רגילה ללא אמצעי עזר. באופן כללי ניתן לחלק את החרקים המצויים בירק העלים לשתי קבוצות:

1. חרקים שיורדים בשטיפה יסודית בסבון, כגון: זבובונים (3-7 מ"מ), חיפושיות (0.5-7 מ"מ), זחלי עש (1-1.5 מ"מ), תריפסים (0.5-5 מ"מ), פסוקאים (1-10 מ"מ), רימות וזחלים (2-12 מ"מ), האקרית השקופה והאדומה (0.2-0.5 מ"מ).
2. חרקים שבתוך העלה או הנאחזים בירק ואינם יורדים בשטיפה כלל (גם לא על ידי שפשוף) כגון: כנימת עלה (1-10 מ"מ), כנימת עש הטבק (1-7 מ"מ), חלק מסוגי האקריות, וזבוב המנהרות (2 מ"מ).

כאשר אנו מוצאים חרקים מהסוג השני, נוכל לדעת שאין אפשרות להכשיר את הירק באמצעות שטיפה. ואולם, כפי שניתן לראות בטבלה דלהלן, כאשר ישנה כמות גדולה של חרקים על גבי הירק - גם כאלו שבאופן תיאורטי אמורים לרדת בשטיפה - הם (או חלקם) נותרים לאחר השטיפה הראשונה, ולעיתים אף לאחר השלישית והרביעית.

המוצר	תאריך	כמות	שטיפה ראשונה	שטיפה שנייה	שטיפה שלישית	שטיפה רביעית
לקיבוץ הסט	ר"ח ניסן תשע"ז	2 ראשים	6 תריפסים, 6 עכבישים, 3 זבובים, 19 כנימות עלה, 1 פסוק, 7 רימות. סה"כ: למעלה מ-100 חרקים	7 עכבישים, 15 כנימות עלה, 1 גולם רימה צהובה. סה"כ: 23 חרקים	1 עכביש, 5 כנימות עלה, 1 תולעת. סה"כ: 7 חרקים	לא נערכה בדיקה נוספת
לקיבוץ הסט	ר"ח ניסן תשע"ז	4 ראשים	8 תריפסים, 3 עכבישים, 107 כנימות עלה, 2 פסוקים, 16 רימות. סה"כ: למעלה מ-120 חרקים	2 תריפסים, 1 כנימת עלה, סה"כ: 3 חרקים	לא נמצאו חרקים	לא נמצאו חרקים
לקיבוץ הסט	ר"ח אייר תשע"ז	1 ראש	106 תריפסים, 117 עכבישים, 3 זבובים, 118 כנימות עלה. סה"כ: למעלה מ-340 חרקים	4 תריפסים, 5 עכבישים, 1 זבוב, 2 כנימות עלה. סה"כ: 12 חרקים	4 תריפסים, 2 עכבישים, 2 כנימות עלה. סה"כ: 8 חרקים	1 טריפס, 1 עכביש, 1 כנימת עלה. סה"כ: 3 חרקים
לקיבוץ הסט	י"ב אייר תשע"ז	3 ראשים	למעלה מ-150 תריפסים, 3 עכבישים, 1 זבוב, 5 כנימות עלה, 3 נמלים. סה"כ: למעלה מ-158 חרקים	43 תריפסים, 1 עכביש, 1 זבוב, 1 כנימת עלה. סה"כ: 46 חרקים	34 תריפסים, 2 כנימות עלה. סה"כ: 36 חרקים	8 תריפסים. סה"כ: 8 חרקים
לסט חסן לוזבל	ח' ניסן תשע"ז	2 ראשים	58 תריפסים, 2 עכבישים, 15 כנימות עלה. סה"כ לפחות 74 חרקים	4 תריפסים, 3 כנימות עלה. סה"כ: 7 חרקים	לא נמצאו חרקים	1 תריפס, סה"כ: 1 חרק

מטע הרקדן	כ"ה בטבת תשע"ח	כמות קטנה	3 תריפסים, 2 עכבישים, 1 כנימת עש הטבק. סה"כ: 6 חרקים.	1 אקרית אדומה. סה"כ: 1 חרק.	לא נערכה בדיקה נוספת	לא נערכה בדיקה נוספת
מטע הרקדן	כ"ה בטבת תשע"ח	כמות קטנה	2 כנימות עלה, 1 חרק אחר 2. סה"כ: 4 חרקים.	1 כנימות עלה, אחר 1. סה"כ: 2 חרקים.	לא נערכה בדיקה נוספת	לא נערכה בדיקה נוספת
מטע	ו' אייר תשע"ז	1 חבילה	16 תריפסים, 1 אקרית שקופה, 3 עכבישים, 12 כנימות עלה, 1 כנימת עש טבק. סה"כ: 32 חרקים	1 תריפס, 1 כנימת עלה. סה"כ: 2 חרקים	1 גולם של עש הטבק. סה"כ: 1 חרק	1 תריפס, 1 כנימת עלה. סה"כ: 2 חרקים
מטע	ז' אייר תשע"ז	1 חבילה	44 עכבישים, 1 זבוב, 7 כנימות עלה, 1 כנימת עש הטבק, 2 רימות. סה"כ: 54 חרקים	10 עכבישים, 1 כנימת עלה, 2 כנימות עש הטבק. סה"כ: 13 חרקים	3 עכבישים, 2 כנימות עש הטבק. סה"כ: 5 חרקים	1 כנימת עש הטבק. סה"כ: 1 חרק
מטע הגלגלים	י"ח אדר תשע"ז	1 צרור	7 עכבישים, 4 כנימות עלה, 14 כנימות עש הטבק. סה"כ: 25 חרקים	2 כנימות עש הטבק. סה"כ: 2 חרקים	1 כנימת עש הטבק. סה"כ: 1 חרק	לא נמצאו חרקים
מטע הגלגלים	כ"ט ניסן תשע"ז	2 צרורות	16 תריפסים, 3 עכבישים, 4 זבובים, 4 כנימות עלה, 38 כנימות עש הטבק, 3 זחלי עש, 2 רימות. סה"כ: למעלה מ-80 חרקים	2 תריפסים, 3 זבובים, 2 כנימות עלה, 32 כנימות עש הטבק. סה"כ: 39 חרקים	2 עכבישים, 1 כנימת עלה, 8 כנימות עש הטבק. סה"כ: 11 חרקים	1 טריפס, 1 עכביש, 1 זבוב, 4 כנימות עש הטבק. סה"כ: 7 חרקים
מטע הגלגלים	ט"ו סיוון תשע"ז	2 צרורות	למעלה מ-200 תריפסים, 7 זבובים, למעלה מ-300 כנימות עש הטבק, 1 נמלה, 5 תריפסים, 1 זחל עש. סה"כ: למעלה מ-512 חרקים	למעלה מ-80 תריפסים, למעלה מ-400 כנימות עש הטבק. סה"כ: למעלה מ-480 חרקים	4 תריפסים, 50 כנימות עש הטבק. סה"כ: 54 חרקים	14 תריפסים, למעלה מ-87 כנימות עש הטבק, 2 זחלים. סה"כ: למעלה מ-103 חרקים
מגדלים	ח' ניסן תשע"ז	1 צרור	16 עכבישים, 11 כנימות עלה. סה"כ: 27 חרקים	1 עכביש, 1 כנימת עלה. סה"כ: 2 חרקים	לא נמצאו חרקים	לא נמצאו חרקים

[illegible]	י' ניסן תשע"ז	1 צרור	7 עכבישים, 18 כנימות עלה, 6 רימות. סה"כ: 31 חרקים	3 כנימות עלה, 1 רימה. סה"כ: 4 חרקים	לא נמצאו חרקים	לא נמצאו חרקים
[illegible]	ד' אייר תשע"ז	2 צרורות	למעלה מ-100 תריפסים, 2 זבובים, 3 כנימות עש הטבק, 4 ג'וקים ונמלים. סה"כ: למעלה מ-109 חרקים	60 תריפסים, 2 עכבישים, 9 כנימות עש הטבק, 1 זחל עש. סה"כ: 72 חרקים	13 תריפסים. סה"כ: 13 חרקים	5 תריפסים. סה"כ: 5 חרקים
[illegible]	כ"ה בטבת תשע"ח	1 צרור	7 תריפסים, 7 עכבישים, 3 זבובים, 27 כנימות עלה, 46 כנימות עש הטבק, סה"כ: 90 חרקים.	1 תריפס, 2 כנימות עלה, 2 כנימות עש הטבק. סה"כ: 5 חרקים.	7 כנימות עש הטבק. סה"כ: 7 חרקים.	לא נערכה בדיקה נוספת
[illegible]	כ' אדר ב' תשע"ו	1 ראש	94 תריפסים. סה"כ: 94 חרקים	3 תריפסים. סה"כ: 3 חרקים	לא נערכה בדיקה נוספת	לא נערכה בדיקה נוספת
[illegible]	כ"ה אייר תשע"ז	1 ראש	94 תריפסים. סה"כ: 94 חרקים	15 תריפסים. סה"כ: 15 חרקים	6 תריפסים. סה"כ: 6 חרקים	7 תריפסים. סה"כ: 7 חרקים
[illegible]	ד' במרחשוון תשע"ח	1 ראש	12 תריפסים	לא נמצאו חרקים	לא נערכה בדיקה נוספת	לא נערכה בדיקה נוספת
[illegible]	כ"ח במרחשוון תשע"ח	1 ראש	3 תריפסים. סה"כ 3 חרקים	לא נמצאו חרקים	לא נערכה בדיקה נוספת	לא נערכה בדיקה נוספת
[illegible]	ז' בשבט תשע"ח	1 ראש	21 תריפסים, 2 עכבישים. סה"כ: 23 חרקים.	לא נמצאו חרקים	לא נערכה בדיקה נוספת	לא נערכה בדיקה נוספת
[illegible]	י"א אייר תשע"ו	1 ראש	למעלה מ-400 תריפסים, 12 עש הכרוב. סה"כ: למעלה מ-412 חרקים	15 תריפסים. סה"כ: 15 חרקים	12 תריפסים. סה"כ: 12 חרקים	25 תריפסים. סה"כ: 25 חרקים
[illegible]	א' במרחשוון תשע"ח	3 גבעולים	10 אקריות אדומות, 1 כנימת עש הטבק, 4 חדקנית, 1 ג'וק, 1 גולם. סה"כ: 17 חרקים	1 תריפס, 6 כנימות עש הטבק, 1 חדקנית, 1 גולם. סה"כ: 8 חרקים	לא נערכה בדיקה נוספת	לא נערכה בדיקה נוספת

תנימלי	ג' במרחשוון תשע"ח	3 גבעולים	1 כנימת עש הטבק, 1 כנימת עש. סה"כ: 2 חרקים	לא נמצאו חרקים	לא נערכה בדיקה נוספת	לא נערכה בדיקה נוספת
מרווה	י"ח אב תשע"ו	3 גבעולים	3 תריפסים, 1 אקרית אדומה, 7 עכבישים, 4 נמלים. סה"כ: 15 חרקים	לא נערכה בדיקה נוספת	לא נערכה בדיקה נוספת	לא נערכה בדיקה נוספת
ויתרוזה	ד' תשרי תשע"ז	7 גבעולים	1 תריפס, למעלה מ-100 אקריות אדומות.	לא נערכה בדיקה נוספת	לא נערכה בדיקה נוספת	לא נערכה בדיקה נוספת
נענע	ב' אייר תשע"ו	2 חבילות	4 תריפסים, 40 אקריות אדומות, 8 עכבישים, 1 עש הכרוב, 1 זחל. סה"כ: 54 חרקים	12 אקריות אדומות, 1 כנימת עלה. סה"כ: 13 חרקים	5 אקריות אדומות. סה"כ: 5 חרקים	3 אקריות אדומות. סה"כ: 3 חרקים
נענע	י"ט אב תשע"ו	אריזה	5 אקריות אדומות, 7 עכבישים, 2 זבובים, 1 כנימת עלה, 1 רימה, 6 תריפסים. סה"כ: 22 חרקים	לא נערכה בדיקה נוספת	לא נערכה בדיקה נוספת	לא נערכה בדיקה נוספת
נענע	ג' במרחשוון תשע"ח	3 גבעולים	4 אקריות לבנות, 6 אקריות אדומות, 9 עכבישים, 4 כנימות עלה. סה"כ: 23 חרקים	1 אקרית אדומה, 2 עכבישים, 2 כנימות עלה, 1 כנימת עש הטבק, 1 גולם עש הטבק. סה"כ: 6 חרקים	לא נערכה בדיקה נוספת	לא נערכה בדיקה נוספת
תיבורה	ט' אייר תשע"ו	1 חבילה	למעלה מ-150 תריפסים, 1 זחל. סה"כ: למעלה מ-151 חרקים	11 תריפסים. סה"כ: 11 חרקים	3 תריפסים. סה"כ: 3 חרקים	לא נערכה בדיקה נוספת
תיבורה	י"ג ניסן תשע"ז	1 חבילה	2 תריפסים, 1 עכביש, סה"כ: 3 חרקים	1 תריפס, 1 כנימת עלה, סה"כ: 2 חרקים	לא נערכה בדיקה נוספת	לא נערכה בדיקה נוספת
בילוקרה	כ"ט שבט תשע"ו	1 חבילה	8 תריפסים, 2 עכבישים, 2 כנימות עלה, 1 זחל. סה"כ: 13 חרקים	1 זחל, 4 חיפושיות. סה"כ: 5 חרקים	לא נערכה בדיקה נוספת	לא נערכה בדיקה נוספת

[illegible]	ח' אייר תשע"ו	1 חבילה	מעל ל-100 תריפסים, 1 עכביש. סה"כ: למעלה מ-101 חרקים	10 תריפסים. סה"כ: 10 חרקים	לא נערכה בדיקה נוספת	לא נערכה בדיקה נוספת
[illegible]	כ"ח אדר תשע"ז	4 קלחים	17 תריפסים, 6 כנימות עלה, 1 זחל עש. סה"כ: 24 חרקים	3 תריפסים, 3 כנימות עלה. סה"כ: 6 חרקים	לא נערכה בדיקה נוספת	לא נערכה בדיקה נוספת